

NIRVĀṆAṢAṬKAM¹ (ātmaṣaṭkam) (Śaṅkara)

निर्वाणषट्कम् सार्थम् (आत्मषट्कम्)

मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि नाहं
न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ।
न च व्योमभूमिः न तेजो न वायुः
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ १ ॥

*manobuddhyahamkāraccittāni nāham
na ca śrotrajihve na ca ghrāṇanetre ।
na ca vyomabhūmiḥ na tejo na vāyuh
cidānamdarūpaḥ śivo'ham śivo'ham ॥ 1 ॥*

mana buddhi ahamkāra cittāni na aham: ik ben niet de geest, intellect, ego, herinnering; na ca śrotrajihve: noch het oor, de tong; na ca ghrāṇanetre: noch de neus, het oog; na ca vyomabhūmiḥ: noch ruimte en aarde; na tejo na vāyuh: noch vuur noch lucht; cidānamdarūpaḥ: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; śivaḥ aham śivaḥ aham: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

1. Ik ben niet de geest, het intellect, het ego, noch de herinnering²,
Noch het oor, de tong, de neus, het oog [en de huid³]⁴,
Noch [ben Ik] ruimte, aarde, vuur, lucht, [en water]⁵,
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.

न च प्राणसंज्ञो न वै पंचवायुः
न वा सप्तधातुर्न वा पंचकोशः ।
न वाक् पाणिपादौ न चोपस्थपायू
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ २ ॥

¹ Voorbeeld van gezongen uitvoering: [youtube.com/watch?v=SgHi88SlpkQ](https://www.youtube.com/watch?v=SgHi88SlpkQ)

² Bedoeld wordt de vier aspecten van het innerlijk instrument; de aṅgaḥkarana (*manas, buddhi, ahamkāra* en *citta*).

³ Bedoeld wordt de vijf organen van waarneming (oor, tong, neus, oog en huid).

⁴ Woorden tussen vierkante haakjes en voetnoten zijn toevoegingen van de vertaler.

⁵ Bedoeld wordt de vijf subtiele elementen of tanmātrās.

*na ca prāṇasaṃjñō na vai paṃcavāyuh
na vā saptadhāturna vā paṃcakośaḥ |
na vāk pāñipādaḥ na copasthapāyū
cidānaṃdarūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham || 2 ||*

na ca prāṇasaṃjñāḥ: noch prāṇa; *na vai paṃcavāyuh*: niet de vijf levensstromen; *na vā saptadhātuḥ*: zeker niet de zeven stoffen; *vā paṃcakośaḥ*: of de vijf sluiers; *na vāk pāñipādam*: noch het orgaan van spraak, noch hand noch been; *na ca apasthapāyū*: en niet de genitaliën, noch de anus; *cidānaṃdarūpaḥ*: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; *śivaḥ ahaṃ śivaḥ aham*: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

**2. En [Ik ben] niet de levenskracht noch de vijf levensstromen⁶,
Zeker niet de zeven stoffen⁷ noch de vijf sluiers⁸,
Noch het orgaan van spraak, hand en been, de genitaliën of de anus⁹,
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.**

न मे द्वेषरागौ न मे लोभमोहौ
मदो नैव मे नैव मात्सर्यभावः ।
न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षः
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ३ ॥

*na me dveṣarāgau na me lobhamohau
mado na eva me na eva mātsaryabhāvaḥ |
na dharmo na cārtho na kāmo na mokṣaḥ
cidānaṃdarūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham || 3 ||*

na me dveṣarāgau: ik ken voorkeur noch afkeer; *na me lobhamohau*: ik heb geen hebzucht noch begoocheling; *madaḥ na eva*: Ik heb geen trots; *me na eva mātsaryabhāvaḥ*: noch heb ik jaloezie; *na dharmāḥ na ca arthaḥ*: ik heb geen

⁶ Prāṇa, apāna, vyāna, udāna, samāna.

⁷ Zeven stoffen waaruit het lichaam bestaat: huid, vlees, vet, bloed, spieren, beenderen en beenmerg.

⁸ Deze sluiers zijn: *annamāyākośa* (voedsel), *prāṇamāyākośa* (levenskracht), *manomāyākośa* (denken), *vijñānamāyākośa* (kennis), en *ānandamāyākośa* (gelukzaligheid).

⁹ De organen van spraak, grijpen (hand), beweging (benen), voortplanting en uitscheiding zijn de vijf organen van handeling (*karmendriya*'s). De opsomming in de voetnoten 2,3,5,6 en 8 vormen het subtiele lichaam, zie Vivekacūḍāmaṇi 96.

plicht noch weelde (te verwerven); *na kāmahaḥ na mokṣaḥ*: geen begeerte (voor plezier) noch (niet gebonden zijnde) bevrijding; *cidānaṃdarūpaḥ*: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; *śivaḥ ahaṃ śivaḥ aham*: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

3. **Ik ken geen voorkeur of afkeer, noch hebzucht of begoocheling,
Ik heb geen trots noch jaloezie, noch plicht noch streef Ik naar weelde,
Ik heb geen verlangens, [zelfs] niet naar bevrijding,
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.**
-

न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं
न मंत्रो न तीर्थं न वेदा न यज्ञाः ।
अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ४ ॥

na puṇyam na pāpaṃ na saukhyam na duḥkham
na maṃtro na tīrthaṃ na vedā na yajñāḥ ।
ahaṃ bhojanaṃ na eva bhojyam na bhoktā
cidānaṃdarūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham ॥ 4 ॥

na puṇyam: geen deugd; *na pāpaṃ*: geen slechtheid, verdorvenheid; *na saukhyam*: geen genot, plezier, *na duḥkham*: noch pijn, leed; *na maṃtraḥ*: noch mantra; *na tīrthaṃ*: noch bedevaart, pelgrimstocht; *na vedāḥ*: noch geschriften; *na yajñāḥ*: offer, rite, verering; *ahaṃ bhojanaṃ na eva*: ik ben niet genieting; *bhojyam na bhoktā*: [noch] wat genoten wordt noch de genietter; *cidānaṃdarūpaḥ*: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; *śivaḥ ahaṃ śivaḥ aham*: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

4. **[Ik heb] geen deugd noch verdorvenheid, plezier noch leed,
Noch mantra's noch bedevaart noch geschriften noch offers.
Ik ben niet het genot noch de genietter of dat wat genoten wordt,
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.**
-

न मे मृत्युशंका न मे जातिभेदः
पिता नैव मे नैव माता न जन्म ।
न बंधुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्यः
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ५ ॥

*na me mrtyuśamkā na me jātibhedah
pitā na eva me na eva mātā na janma |
na baṁdhurna mitraṁ gururna eva śiṣyah
cidānaṁdarūpaḥ śivo'haṁ śivo'ham || 5 ||*

na me mrtyuśamkā: ik heb geen angst voor de dood; *na me jātibhedah*: noch maak ik onderscheid tussen de rangen; *pitā na eva me*: Ik heb vader; *na eva mātā*: noch moeder; *na janma*: geen geboorte; *na baṁdhurna mitraṁ*: geen familie noch vriend; *guruḥ na eva śiṣyah*: [Ik heb] leraar noch leerling; *cidānaṁdarūpaḥ*: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; *śivaḥ ahaṁ śivaḥ aham*: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

- 5. Ik vrees niet de dood noch onderscheid Ik rangen in de samenleving
Ik heb vader noch moeder, [zelfs] geen geboorte,
Geen familielid noch vriend, geen leraar noch leerling.
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.**

अहं निर्विकल्पो निराकाररूपो
विभुर्व्याप्य सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणाम् ।
सदा मे समत्वं न मुक्तिर्न बन्धः
चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ६ ॥

*ahaṁ nirvikalpo nirākārarūpo
vibhurvyāpya sarvatra sarvendriyāṇām |
sadā me samatvaṁ na muktirna bandhaḥ
cidānaṁdarūpaḥ śivo'haṁ śivo'ham ||6 ||*

ahaṁ nirvikalpaḥ: Ik ben zonder dualiteit; *nirākārarūpaḥ*: [en] vormloos; *vibhurvyāpya sarvatra*: Ik besta overal; *sarva indriyāṇām*: doordringt alle zintuigen; *sadā*: altijd; *me samatvaṁ*: Ik ben hetzelfde; *na muktirna bandhaḥ*: [Ik heb] vrijheid noch gebondenheid; *cidānaṁdarūpaḥ*: Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; *śivaḥ ahaṁ śivaḥ aham*: Ik ben Śiva, het dierbaarste.

- 6. Ik ben vormloos en zonder dualiteit,
Ik besta overal en doordring [zelfs] alle zintuigen.
Ik ben altijd hetzelfde [Één], voorbij gebondenheid en vrijheid,
Ik ben puur Kennis en Heerlijkheid; Ik ben Śiva, het meest dierbare.**

* * *